

Inventarisatie Oosterduinsemeer in de gemeente Hoordwijkerhout

Pim Kuijken

Inleiding

In april 2020 rapporteerde ik in onze nieuwsbrief over het voorkomen van *Nomada guttulata* in het westen (Kuijken 2020). Deze wespbij staat op de rode lijst met de aantekening bedreigd (Reemer 2018). Dat was voor mij een reden om in 2020 te bezien hoe de populatie ervoor stond en wat ik er nog meer kon verwachten. Ik inventariseerde het terrein van 11 maart t/m 25 mei 2020.

Terrein

Het Oosterduinse meer is een recreatiegebied. Vanaf het water ligt er een zacht glooiende helling op het zuiden, met bescherming tegen de westen- en noordenwind. Deze helling wordt regelmatig gemaaid en erg kort gehouden. In het najaar wordt eventuele opslag van houtige gewassen verwijderd en zorgt men ervoor dat de helling blijft zoals de bedoeling is. De bovenkant van de helling is begroeid met struiken en halfhoge bomen met daartussen in ruimte voor andere gewassen. Doordat de helling vanwege de recreatie heel kort wordt gehouden, is de diversiteit aan (bloeiende) planten gering. Er groeien voornamelijk madeliefjes, reigersbekken, hier en daar een boterbloem en een enkele paardenbloem. In het bovenste gedeelte groeien op de open plekken en in het struikgewas onder andere look zonder look, brandnetel en dovenetel. Door de aard van de vegetatie lijkt de diversiteit van de wilde bijen beperkt maar het uiteindelijke resultaat overtrof alle verwachtingen.

Vangsten

Andrena labiata, de ereprijszandbij, de gastheer van *Nomada guttulata*, de gedrongen wespbij, vliegt hier in grote aantallen en bezoekt vooral de madeliefjes. Door de grote droogte bloeiden er op de helling na de derde week van april bijna geen madeliefjes meer. Ondertussen bloeide er tussen de struiken en onder de bomen look zonder look. En overal waar ik keek vloog de ereprijszandbij en die bezochten massaal de bloemen van deze plant. Ik vond dat een bijzondere ervaring. Andere bijen werden hierop niet waargenomen. Deze grote populatie van de

ereprijszandbij en de ligging van de helling stond mijns inziens garant voor een unieke plek om ook de gedrongen wespbij waar te nemen. Dat bleek ook het geval te zijn. Op 20 april ving ik op een paardenbloem een mannetje van de gedrongen wespbij. Daar bleef het bij. Vanaf die datum ving ik alleen nog maar vrouwtjes. Tot en met 18 mei ving ik wekelijks diverse exemplaren. Het vangen/waarnemen van deze vrouwtjes is buitengewoon lastig. Wellicht heb ik een keer een vrouwtje gevangen op een madeliefje. Deze *Nomada* vrouwtjes zijn niet of nauwelijks waar te nemen. Zij vliegen op deze vindplaats enkele centimeters boven de grond, zijn heel snel en moeilijk te vangen. Het vraagt behendigheid en geduld om deze in het net te krijgen. Mijn conclusie is wel dat hier sprake is van een bloeiende populatie. De ligging van de helling en het algemeen voorkomen van de gastheer zorgt ervoor dat de omstandigheden optimaal zijn. Er is geen reden om bang te zijn dat hier de komende jaren verandering in zal komen.

Een andere opvallende *Nomada* was *N. fulvicornis*, de roodsprietwespbij. Deze staat op de rode lijst met de aantekening kwetsbaar. Deze wespbij komt hier massaal voor evenals een gastheer *Andrena tibialis*. De andere gastheer van deze wespbij *A. bimaculata* komt hier niet voor. Opgemerkt moet worden dat de gevangen *A. tibialis* veel overeenkomsten vertoont met de in Van der Vecht (1928) beschreven soort *Andrena moravitzii*.

Er vloog nog heel veel meer. Je staat dan voor het dilemma moet ik alles vangen of probeer ik selectief te zijn. Er vloog te veel en het is bijna ondoenlijk om in het veld maar direct te zien welke *Andrena* het is en dan ook nog de veelheid aan rond vliegende *Nomada*'s te herkennen. Dus probeerde ik selectief te zijn. Maar om te inventariseren met massaal vliegende bijen lijkt dat een onmogelijke opgave. Zeker bij een eerste inventarisatie.

Resultaat

In totaal 15 soorten *Andrena*'s, 2 *Lasioglossum*'s, 13 *Nomada*'s en nog enkele andere soorten. In april werden enkele vrouwen en mannen van *A. synadelpha* gevangen en op 25 mei een vrouw *A. wilkella*. Deze komen in het westen weinig voor.

In tabel 1 het resultaat was van mijn inventarisatie gedurende de periode 11 maart t/m. 25 mei.

In de literatuur wordt aangegeven dat enkele van de hierboven genoemde *Nomada*'s meer gastheren kunnen hebben. Dat kan ook hier bij een enkele soort aan de orde zijn, maar dat was voor mij niet het doel van dit onderzoek.

Daarnaast ving ik nog op 25/5: 1♀. *Osmia aurulenta*, 1♂. *Megachile willughbiella*, 1♂. *Megachile circumcineta*, 1♂

Sphacodes monilicornis, 1♂ *Epeolus variegatus*. En in maart enkele mannen van *Osmia bicornis* en in apr./mei *Halictus tumulorum*. Begin juli heb ik een keer gekeken of er nog iets vloog aan zomerbijen, dan wel sprake was van wellicht een tweede generatie. Dit was niet het geval. Er vloog niets meer. Neemt niet weg dat het aantal voorjaarsbijen en wespbijen weer geweldig was om waar te nemen. En dat er een prachtige bestendige vindplaats is van *N. guttulata* in het westen.

Tabel 1. Overzicht soorten met hun broedparasiet.

Gastheer	Broedparasiet
<i>Andrena flavipes</i>	<i>Nomada fucata</i>
<i>Andrena fulva</i>	<i>Nomada signata</i>
<i>Andrena gravida</i>	<i>Nomada bifasciatus</i>
<i>Andrena haemorrhoa</i>	<i>Nomada ruficornis</i>
<i>Andrena labiata</i>	<i>Nomada guttulata</i>
<i>Andrena nigroaenea</i>	<i>Nomada goodenia</i>
<i>Andrena nitida</i>	<i>Nomada goodenia</i>
<i>Andrena praecox</i>	<i>Nomada ferruginata</i>
<i>Andrena scotica</i>	<i>Nomada flava</i>
<i>Andrena synadelphæ</i>	<i>Nomada panzeri</i>
<i>Andrena tibialis</i>	<i>Nomada fulvicornis</i>
<i>Andrena vaga</i>	<i>Nomada latburiana</i>
<i>Andrena wilkella</i>	
<i>Andrena proxima</i>	
<i>Andrena subopaca</i>	<i>Nomada flavoguttata</i>
<i>Lasioglossum morio</i>	<i>Nomada shepperdana</i>
<i>Lasioglossum calceatum</i>	

Summary

The Oosterduinse meer in Noordwijkerhout is a beautiful site of many types of spring bees and the associated nomad bees. The location of this site is perfect. The general appearance of the host *Andrena labiata* ensures that there is a thriving population of the nomad bee *Nomada guttulata*. A rare nomad bee which did not occur in the west.

Literatuur

- Kuijken, P., 2020. *Nomada guttulata* in het westen. – HymenoVaria 20: 20-21.
- Reemer, M., 2018. Basisrapport voor de Rode Lijst Bijen. – EIS Kenniscentrum Insecten, 171 p.
- Vecht, J. van der, 1928. Fauna van Nederland Hymenoptera Anthophila A. *Andrena*. - A.W. Sijthoff's Uitgeversmij, Leiden, 143 p.